

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ АРХІВІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

31.01.2005

м. Київ

№ 10

З оголошенням рішення колегії
Держкомархіву України від 25
січня 2005 р. "Про стан та пер-
спективи розсекречування до-
кументів у державних архівах"

1. Оголосити до відома і виконання рішення колегії Держкомархіву України від 25 січня 2005 р. " Про стан та перспективи розсекречування документів у державних архівах " (додається).

2.Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету

Г. В. Боряк

РІШЕННЯ

КОЛЕГІЇ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

м. Київ

25 січня 2005 р.

Про стан та перспективи розсекречування документів у державних архівах

Колегія заслухавши інформацію із зазначеного питання провідного спеціаліста Держкомархіву Л. В. Юрчук, відзначає, що державними архівами України з кінця 80-х років виконано значні обсяги роботи із розсекречування документів та забезпечення доступу до них. У другій половині 90-х років ця робота дещо уповільнилася, а подекуди припинилася.

Відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2001 р. № 78-СК/47 згідно з наказом Держкомархіву України від 2 листопада 2001 р. № 88/ДСК "Про перегляд секретів колишнього СРСР", керуючись рекомендаціями щодо приведення секретів колишнього СРСР у відповідність з вимогами чинного законодавства України, розробленими СБ України та надісланими держархівам України 30.05.2002 р. за №01-430/ДСК, тимчасові експертні комісії, створені з цією метою в державних архівах, відновили роботу з перегляду секретів колишнього Радянського Союзу, що містилися в архівних документах. При цьому у зазначених рекомендаціях передбачено, що перегляд грифів секретності документів, які зберігаються в державних архівах, здійснюватиметься за окремим порядком, який буде додатково визначено СБ України спільно з Держкомархівом України. Відсутність такого регламентуючого документа значно ускладнює подальшу роботу із розсекречування, а в деяких випадках взагалі не дозволяє її продовжувати.

У той же час у держархівах на порушення законодавства залишаються на секретному зберіганні ще порівняно значні обсяги документів, що не містять державної таємниці. Це порушує конституційні права особи на доступ до інформації, ускладнює надання інформації для соціального захисту громадян, завдає шкоди міжнародному іміджу держави.

Станом на 01.01.2005 р. секретні справи у державних архівах України складають 1,1 відсотка від загальної кількості одиниць зберігання.

Серед питань, що погребують нормативного врегулювання, зокрема правомірність прийняття архівними установами самостійних рішень щодо розсекречування документів у разі відсутності фондоутворювача і його правонаступника чи відсутності у фондоутворювача в даний час режимно-секретного органа або ж через недоступність зараз колишніх фондоутворювачів тощо.

Частину проблем розсекречування архівних документів спричинено позицією деяких установ-фондоутворювачів чи їх правонаступників, що ухиляються під надуманими приводами від конструктивного співробітництва у цих питаннях з державними архівами.

В деяких областях з цих питань виникають непорозуміння з обласними управліннями СБ України, на вимогу яких навіть доводилося розсекречені документи повертати на таємне зберігання (Держархів Івано-Франківської області). Мають місце випадки некоректного інформування Держкомархіву про роботу з розсекречування (Держархів Чернівецької області.). Надмірними є обсяги документів, що залишаються на секретному зберіганні у держархівах Дніпропетровської, Одеської, Чернігівської областей (від 3,5 до 5 відсотків), у той час як у Держархіві в Автономній Республіці Крим документи, що містять державну таємницю, становлять 0,02 відсотка. Наявний в окремих держархівах позитивний досвід розсекречування конкретних груп документів навіть за існуючої нормативної бази профільним підрозділом Держкомархіву не аналізується і не поширюється.

З метою вдосконалення роботи з розсекречування архівних документів колегія **вирішує:**

1. Режимно-секретному органу (Юрчук Л. В.), відділу формування НАФ та діловодства (Сельченкова С. В.), відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г. В.) підготувати до 1 липня 2005 р. і подати в установленому порядку для погодження та затвердження проект Порядку перегляду грифів секретності документів, що зберігаються в державних архівах України.

2. Передбачити у плані організаційної роботи Держкомархіву на II півріччя 2005 року проведення семінару з підвищення кваліфікації працівників, що відповідають за режимно-секретну роботу в державних архівах.

3. Режимно-секретному органу Держкомархіву (Юрчук Л. В.) систематично узагальнювати досвід практичної роботи з секретними документами в державних архівах, у тому числі щодо перегляду грифів секретності документів.

4. Директорам державних архівів:

- звернути увагу на незаконне зберігання з грифом "таємно" документів, які не містять державної таємниці;

- з урахуванням результатів виконання заходів, передбачених пунктами 1-3 цього рішення, активізувати розсекречування документів, що зберігаються в державних архівах і не містять державної таємниці, та забезпечити запобігання надходження до державних архівів необґрунтовано засекречених документів.

Голова колегії,
Голова Державного комітету
архівів України

Секретар колегії

Г. В. Боряк

В. С. Оснач

**Обсяг секретних справ у державних архівах
України станом на 01.01.2005 р.**

з/п	Назва держархіву	Відсоток секретних справ від загальної кількості одиниць зберігання
1.	Центральний державний архів вищих органів влади та управління України	2,7
2.	Центральний державний архів громадських об'єднань України	0,2
3.	Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України	0,3
4.	Центральний державний науково-технічний архів України	2,03
5.	Держархів в Автономній Республіці Крим	0,02
6.	Державний архів Вінницької обл.	0,2
7.	Державний архів Волинської обл.	0,46
8.	Державний архів Дніпропетровської обл.	3,5
9.	Державний архів Донецької обл.	0,2
10.	Державний архів Житомирської обл.	0,23
11.	Державний архів Закарпатської обл.	0,3
12.	Державний архів Запорізької обл.	0,86
13.	Державний архів Івано-Франківської обл.	0,8
14.	Державний архів Київської обл.	0,18
15.	Державний архів Кіровоградської обл.	0,8
16.	Державний архів Луганської обл.	0,1
17.	Державний архів Львівської обл.	0,22
18.	Державний архів Миколаївської обл.	0,45
19.	Державний архів Одеської обл.	4,0
20.	Державний архів Полтавської обл.	0,35
21.	Державний архів Рівненської обл.	1,24
22.	Державний архів Сумської обл.	0,2
23.	Державний архів Тернопільської обл.	0,3
24.	Державний архів Харківської обл.	0,74
25.	Державний архів Херсонської обл.	0,25
26.	Державний архів Хмельницької обл.	0,02
27.	Державний архів Черкаської обл.	3,0
28.	Державний архів Чернівецької обл.	0,5
29.	Державний архів Чернігівської обл.	5,0
30.	Державний архів м. Києва	2,5
31.	Державний архів м. Севастополя	2,5

ДОВІДКА

Про стан та перспективи розсекречування документів у державних архівах України

Законом України "Про державну таємницю" визначено, що максимальний термін засекречування інформації зі ступенем секретності "Особливої важливості" складає 30 років, "Цілком таємно" – 10 років, "Таємно" – 5 років.

Проте цим же законом передбачено, що після закінчення терміну засекречування конкретної інформації, у разі, якщо вона підпадає під дію Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, та її оприлюднення може завдати шкоди національній безпеці України державним експертом з питань таємниць може бути прийнято рішення щодо продовження строку засекречування такої інформації.

Однією з найбільш актуальних для нашої держави проблем у сфері охорони державної таємниці залишається проблема вирішення долі інформації, що була засекречена в період існування СРСР.

Державними архівами України з кінця 80-х років виконано значні обсяги роботи із розсекречування документів та забезпечення доступу до них. У другій половині 90-х років ця робота дещо уповільнилася, а подекуди припинилася. Відповідно до доручення Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2001 р. № 78-ск/47 до листа Служби безпеки України від 02 лютого 2001 року № 8/6/3 -5132 згідно з наказом Держкомархіву України від 2 листопада 2001 р. № 88/ДСК "Про перегляд секретів колишнього СРСР" держархівами проводилася інвентаризація секретної інформації колишнього Радянського Союзу з метою подальшого перегляду та приведення до вимог чинного законодавства України. Керуючись рекомендаціями щодо приведення секретів колишнього СРСР у відповідність з вимогами чинного законодавства України, розробленими СБ України та надісланими держархівам України 30.05.2002 р. за № 01-430/ДСК, тимчасові експертні комісії, створені з цією метою в державних архівах, відновили роботу з перегляду секретів колишнього Радянського Союзу, що містилися в архівних документах. За результатами роботи склалися акти про розсекречування документів, що не підпадали під вимоги статті 8 Закону України "Про державну таємницю" та Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, та акти про виділення до знищення документів, які не підлягали зберіганню. При цьому у зазначених рекомендаціях передбачено, що перегляд грифів секретності документів, які зберігаються в державних архівах, здійснюватиметься за окремим порядком, який буде додатково визначений СБ України спільно з Держкомархівом України. Відсутність такого регламентуючого документа значно ускладнює подальшу роботу із розсекречування, а в деяких випадках взагалі не дозволяє її продовжувати.

У той же час у держархівах на порушення законодавства залишаються на секретному зберіганні ще порівняно значні обсяги документів, що не містять державної таємниці. Це порушує конституційні права особи на доступ до

інформації, ускладнює надання інформації для соціального захисту громадян, завдає шкоди міжнародному іміджу держави.

Станом на 01.01.2004 р. секретні справи у державних архівах України складають 1,1 відсотка від загальної кількості одиниць зберігання.

Серед питань, що потребують нормативного врегулювання, зокрема правомочність прийняття архівними установами самостійних рішень щодо розсекречування документів у разі відсутності фондоутворювача і його правонаступника чи відсутності у фондоутворювача в даний час режимно-секретного органа або ж через недоступність зараз фондоутворювачів тощо.

Частину проблем розсекречування архівних документів спричинено позицією деяких установ-фондоутворювачів чи їх правонаступників, що ухиляються під надуманими приводами від конструктивного співробітництва у цих питаннях з державними архівами.

З боку держархівів поступають нарікання щодо виникнення непорозумінь з обласними Управліннями СБ України. Навіть виникали конфліктні ситуації і доводилося розсекречені документи повертати на таємне зберігання, це сталося у Держархіві Івано-Франківської області.

Мають місце випадки некоректного інформування Держкомархіву про роботу з розсекречування. Це стосується особливо Держархіву в Чернівецькій обл. Надають інформацію про великі обсяги цієї роботи, а у звіті про стан охорони державної таємниці це не відображають.

Упродовж останніх років проблемою з розсекречування документів держархівів всерйоз не займалися. Так, у Держархіві Чернігівської обл., де матеріали оборонно-промислового характеру відсутні, секретні справи складають 5 відсотків, найбільший показник серед всіх держархівів.

У Держархіві Одеської обл. секретні справи складають 4,0 відсотка, у Держархіві Дніпропетровської обл. - 3,5 відсотка, це також забагато.

У Центральному державному архіві-музею літератури і мистецтва України необхідно розсекретити документи фондоутворювачів, які становлять 0,3 відсотка.

У Держархіві в Автономній Республіці Крим матеріали, що містять державну таємницю, становлять 0,02 відсотка, це показово.

Водночас наявний в окремих держархівах позитивний досвід розсекречування конкретних груп документів навіть за існуючої нормативної бази профільним підрозділом Держкомархіву не аналізується і не поширюється.

З метою вдосконалення роботи з розсекречування архівних документів колегія **вирішує:**

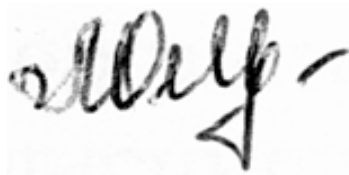
1. Першій частині (Юрчук Л.В.), відділу формування НАФ та діловодства (Сельченкова С.В.), відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Папакін Г.В.) підготувати до 1 липня 2005 р. і подати для погодження та затвердження в установленому порядку проект Порядку перегляду грифів секретності документів, що зберігаються в державних архівах України.

2. Передбачити у плані організаційної роботи Держкомархіву на II півріччя 2005 року проведення семінару з підвищення кваліфікації працівників, що відповідають за режимно-секретну роботу в державних архівах.

3. Першій частині Держкомархіву (Юрчук Л.В.) систематично узагальнювати досвід практичної роботи з секретними документами в державних архівах, у тому числі щодо перегляду грифів секретності документів.

4. Керівникам державних архівів з урахуванням результатів виконання заходів, передбачених пунктами 1–3 цього рішення, активізувати розсекречування документів, що зберігаються в державних архівах і не містять державної таємниці, та забезпечити запобігання надходження до державних архівів необґрунтовано засекречених документів.

Провідний спеціаліст
першої частини

Л. В. Юрчук